

Kommittédirektiv

Kommittén för finansiell stabilitet

Dir.
2013:120

Beslut vid regeringssammanträde den 19 december 2013

Sammanfattning

Regeringen lägger stor vikt vid att det finns ett organisatoriskt ordnat forum – ett finansiellt stabilitetsråd – för att diskutera frågor som rör finansiell stabilitet. Det finns därför ett behov av att inrätta en kommitté med uppdraget att sköta administrativa och handläggande uppgifter åt ett sådant råd. Det finansiella stabilitetsrådet ska fungera som ett forum där företrädare för regeringen, Finansinspektionen, Riksgäldskontoret och Riksbanken träffas regelbundet för att diskutera frågor om finansiell stabilitet, behovet av åtgärder för att motverka uppbyggnaden av finansiella obalanser och, i händelse av en finansiell kris, behovet av åtgärder för att hantera en sådan situation. Regeringen och de i rådet representerade myndigheterna beslutar självständigt inom sina respektive ansvarsområden vilka åtgärder som ska vidtas. Kommittén ska också förbereda och ta fram relevant information till det finansiella stabilitetsrådets möten.

Bakgrund

En överenskommelse mellan Finansdepartementet, Finansinspektionen och Riksbanken träffades år 2005 med syftet att ge riktlinjer för samråd och informationsutbyte mellan myndigheterna när det gäller finansiell stabilitet och krishantering. Överenskommelsen ersattes år 2009 med en ny överenskommelse efter det att Riksgäldskontoret utsetts till

stödmyndighet enligt lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut (stödlagen) och därmed fått en viktig roll i arbetet med finansiell stabilitet och krishantering. Inom EU hade det vid denna tidpunkt också ingåtts multilaterala överenskommelser mellan finansdepartement, centralbanker och tillsynsmyndigheter i alla EU:s medlemsländer. Dessa överenskommelser reglerar samråd och informationsutbyte när det gäller gränsöverskridande frågor om finansiell krishantering och förutsätter att det finns samarbetsmekanismer nationellt.

Erfarenheterna från den finansiella krisen 2008–09 visar på behovet av ett forum där berörda myndigheter kan diskutera frågor som rör både krisförebyggande åtgärder och själva krishanteringen. I februari 2011 tillkallade regeringen en kommitté för att göra en översyn av regelverket för hantering av finansiella kriser (dir. 2011:6). Kommittén, som antagit namnet Finanskriskommittén, fick bl.a. i uppdrag att föreslå åtgärder för att förbättra regelverket så att framtida finansiella kriser i första hand kan mildras genom förebyggande åtgärder och i andra hand lösas på ett effektivt sätt.

Finanskriskommittén har i ett delbetänkande föreslagit inrättandet av ett makrotillsynsråd som ska verka för utvecklad kunskap om hot mot det finansiella systemets funktionsförmåga, bedöma stabiliteten i systemet och diskutera behovet av åtgärder utifrån ett helhetsperspektiv (SOU 2013:6).

Även internationella organisationer har lämnat synpunkter på hur arbetet med finansiell stabilitet kan utformas. Vid en särskild granskning av den finansiella sektorn i Sverige inom ramen för det s.k. Financial Sector Assessment Program 2011, rekommenderade Internationella valutafonden (IMF) att det etableras ett finansiellt stabilitetsråd på högsta nivå för samordning av arbetet med finansiell stabilitet mellan berörda myndigheter.¹ Under den s.k. artikel-IV-konsultationen i maj 2013, betonade IMF behovet av en tydlig ansvarsfördelning för samarbete i dessa frågor.² I Europeiska systemrisknämndens

¹ Sweden: Financial Sector Stability Assessment, International Monetary Fund Country Report No. 11/172, July 2011.

² Sweden – 2013 Article IV Consultation: Concluding Statement of the Mission, International Monetary Fund, Stockholm, May 31, 2013.

(ESRB:s) rekommendation om nationella myndigheters mandat för makrotillsyn från 2011 framgår det att EU:s medlemsländer bör upprätta former för samarbete mellan berörda myndigheter vars åtgärder har en betydande inverkan på den finansiella stabiliteten, utan att det påverkar deras respektive mandat.³

Behovet av ett forum för att diskutera finansiell stabilitet

Regeringen lägger stor vikt vid att det finns ett organisatoriskt ordnat forum – ett finansiellt stabilitetsråd – för att diskutera frågor som rör finansiell stabilitet. Rådet ska fungera som ett forum där berörda myndigheter ska kunna träffas regelbundet för att diskutera frågor som rör stabiliteten i det finansiella systemet. Genom att inrätta en kommitté med syftet att administrera ett sådant råd säkerställs att finansiella stabilitetsfrågor kommer högt upp på dagordningen även i normala tider då de flesta obalanser byggs upp och behovet av en förebyggande politik är som störst. Som den senaste krisen visat är ett krisförlopp ofta utdraget och även om krisen uppkommer snabbt och oväntat tar det lång tid för ekonomin att åter nå ett jämviktsläge. Dessutom kan det i praktiken medföra svårigheter att dra gränser mellan de frågor som är av förebyggande respektive krishanteringskaraktär. Det finns därför ett behov av att inrätta en kommitté med uppdraget att sköta administrativa och handläggande uppgifter åt ett finansiellt stabilitetsråd. Denna organisationsform bidrar till ett flexibelt, effektivt och sammanhållet arbete med frågor om finansiell stabilitet.

I syfte att säkerställa insyn ska en substantiell redogörelse för framlagd information, argument och diskussioner vid rådets möten publiceras på kommitténs hemsida inom två veckor efter varje möte. För att rådet ska kunna hantera uppgifter som rör enskilda finansiella institut finns det behov av ett tydligt rättsligt ramverk för hanteringen av känslig information i rådets arbete. Frågan om behovet av ändringar i sekretessregleringen

³ Europeiska systemriksnämndens rekommendation av den 22 december 2011 om de nationella myndigheternas mandat för makrotillsyn (ESRB/2011/3).

överbägs för närvarande inom Regeringskansliet. När det gäller stabilitetsåtgärder som rör hela eller stora delar av den finansiella sektorn ter sig behovet av sekretess generellt sett mindre. I dessa frågor väger krav på transparens och insyn tyngre än i de fall då förhållanden i enskilda institut diskuteras.

Det finns därutöver ett behov av tydliga mål och instrument för den finansiella stabilitetspolitiken som kan vara vägledande för arbetet i rådet och kommittén, vilket också konstaterades i promemorian Finansiell stabilitetspolitik – ett nytt politikområde under utveckling (Ds 2013:45).

Uppdraget

Kommitténs organisatoriska struktur

Kommittén för finansiell stabilitet ska bestå av ett råd (finansiellt stabilitetsråd), en beredningsgrupp och ett kansli.

Kommittén ska sköta administrativa och handläggande uppgifter åt rådet som ska finnas vid kommittén. Till stöd för rådets arbete inrättas ett kansli som ska ansvara för det löpande arbetet. Kommittén ska ledas av en kanslichef.

Kommittén ska även administrera en beredningsgrupp, med representanter på hög nivå från de berörda myndigheterna, som ska förbereda det finansiella stabilitetsrådets möten.

Det finansiella stabilitetsrådet är ett forum där företrädare för regeringen, Finansinspektionen, Riksgäldskontoret och Riksbanken träffas regelbundet för att diskutera frågor om finansiell stabilitet och behovet av åtgärder för att motverka uppbyggnaden av finansiella obalanser och, i händelse av en finansiell kris, diskutera behovet av åtgärder för att hantera en sådan situation. Regeringen och de i rådet representerade myndigheterna beslutar självständigt inom sina respektive ansvarsområden vilka åtgärder som ska vidtas.

Finansiella stabilitetsrådets uppdrag är att diskutera den finansiella stabiliteten, samordna krisarbetet i händelse av kris och publicera diskussionerna från rådets möten

Rådet ska ge möjlighet till en allsidig belysning av aktuella frågor som rör stabiliteten i det finansiella systemet där de berörda myndigheternas kompetens och kunskap tillvaratas. Det ska vara ett mötesforum, och inte ett beslutsfattande organ. Rådets möten ska ledas av statsrådet med ansvar för finansmarknadsfrågor. Övriga medlemmar är generaldirektören för Finansinspektionen, riksgäldsdirektören och riksbankschefen. Rådet bör sammanträda vid minst två tillfällen per år. Kanslichefen ska delta vid rådets möten.

I syfte att säkerställa insyn ska en substantiell redogörelse för framlagd information, argument och diskussioner vid rådets möten publiceras på kommitténs hemsida inom två veckor efter varje möte. Detta underlättar för bland andra riksdagen att följa den förda politiken, och kan även ligga till grund för interna eller offentliga utfrågningar och överläggningar.

Vid akuta hot mot den finansiella stabiliteten kommer rådet att behöva träffas oftare för att kunna diskutera händelser eller utvecklingstendenser av betydelse för den finansiella stabiliteten och behovet av krisåtgärder. Efter den akuta krisen kan rådet behöva diskutera avtrappningen av olika krisåtgärder som vidtagits.

Finansiella stabilitetsrådet ska

- följa och diskutera det finansiella stabilitetsläget,
- diskutera finansiella obalanser som kan leda till oönskade konsekvenser för kreditutbudet och kreditefterfrågan samt den reala ekonomin om de inte motverkas,
- diskutera behovet av att vidta åtgärder för att motverka uppbyggnad av finansiella obalanser,
- diskutera vilken effekt olika finansiella stabilitetsinstrument, som faller inom de berörda myndigheternas uppdrag och mandat, får på ekonomin, och

- diskutera behovet av att vidta åtgärder i en kris-situation.

Rådets ordförande får även tillkalla expertis för presentation av specifika frågor.

Beredningsgruppens uppgift är att förbereda finansiella stabilitetsrådets möten

För att förbereda och planera rådets möten ska regelbundna möten hållas inom en beredningsgrupp vars medlemmar utses av respektive myndighet.

Beredningsgruppen ska

- bidra till ett regelbundet informationsutbyte för att säkerställa en allsidig belysning av aktuella stabilitets-frågor,
- diskutera vilka frågor som bör tas upp på dagordningen på finansiella stabilitetsrådets möten, och
- diskutera underlag som kan tas fram av olika myndigheter (inklusive fördjupade analyser).

Kansliets ansvar är att stödja det finansiella stabilitetsrådet

I kommittén finns ett kansli som ansvarar för det löpande arbetet. Arbetet inom kansliet leds av kanslichefen.

Kansliet ska

- utgöra ett administrativt och analytiskt stöd till finansiella stabilitetsrådet och beredningsgruppen, och
- bidra till att bredda och fördjupa den finansiella stabilitetsanalysen.

Kansliet får uppdra åt utredare att genomföra studier efter initiativ av beredningsgruppen och det finansiella stabilitetsrådet.

Övrigt

Regeringen avser att år 2019 låta utvärdera kommitténs arbete.

(Finansdepartementet)